

MAZOWSZE I PODLASIE W OGNIU 1944–1956

Zdzisław Nurkiewicz

„Bator”, „Błyskawica”, „Niecza”, „Noc”

Chor./rtm. **Zdzisław Nurkiewicz** „Bator”, „Błyskawica”, „Nieczał”, „Noc”, ur. 10 II 1901 we Włocławku. Uczył się w Gimnazjum Ojców Salezjanów w Aleksandrowie Kujawskim. Harcerz, członek POW, uczestniczył w rozbrajaniu Niemców w 1918. Jako ochotnik wstąpił do WP. W szeregach m.in. 31 Pułku Strzelców Kaniowskich brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej 1919–1920. Po zakończeniu wojny pozostał w wojsku; służył w 27 puł im. Króla Stefana Batorego w Nieświeżu. W szeregach tej jednostki, wchodzącej w skład Nowogródzkiej Brygady Kawalerii, walczył w kampanii wrześniowej 1939. Przeszedł cały szlak bojowy pułku, kończąc go 27 IX 1939 pod Samborem (odniósł wówczas ciężką ranę). Od jesieni 1939 w konspiracji, początkowo w szeregach TAP. Od 1941 organizował ZWZ-AK w Obwodzie Nieśwież (dowódca rejonu – kompanii konspiracyjnej). Jednocześnie w 1942 służył w szeregach „Wachlarza”. Po „wyspie” IV odcinka „Wachlarza” musiał ukrywać się w pow. Stołpce, gdzie podjął działalność w miejscowym obwodzie AK (krypt. „Słup”). Od połowy 1943 dowódca szwadronu kawalerii Batalionu Stołpeckiego AK, w 1944 dowódca dywizjonu 27 puł AK (cztery szwadrony) w Zgrupowaniu Stołpeckim. Dowodził w licznych walkach z Niemcami i partyzantką sowiecką. Po przejściu zgrupowania na zachód walczył ze swymi ułanami w Puszczy Kampinoskiej i na przedpolu Warszawy, odnosząc wiele zwycięstw. 29 IX 1944 przebił się z okrażenia pod Jaktorowem i na czele oddziału ułanów walczył w szeregach 25 pp AK na Kielecczyźnie. Po rozwiązaniu oddziału w styczniu 1945 pracował pod przybranym nazwiskiem jako górnik. 15 I 1959 aresztowany przez SB. Wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Zielonej Górze 25 III 1960 skazano go na karę śmierci, zamienioną następnie na 15 lat pozbawienia wolności. Zmarł 12 I 1980. W 2005 Sąd Okręgowy w Krakowie unieważnił wyrok wydany w 1960. Odznaczony m.in. Krzyżem Virtuti Militari V klasy, trzykrotnie Krzyżem Walecznych, Złotym i Brązowym Krzyżem Zasługi, Krzyżem AK, Medalem Niepodległości, Medalem Pamiątkowym za Wojnę 1918–1921, czterokrotnie Medalem Wojska.